

Årsmelding 2022 for Fåberg og Lillehammer historielag

1 Årsmøtet 2022 - for driftsåret 2021

Årsmøtet ble holdt på Bygdahuset i Saksumdal søndag 13. mars klokken 1600. Leder Grethe Borgen ønsket 38 frammøtte velkommen og ledet møtet frem til møteleder Jostein Valved ble valgt. Årsmøtedokumentene var gjengitt i "Nytt om gammelt" nummer 1/22. Etter årsmøtet ble det holdt innlegg fra Eldbjørg Brekke og Marianne Kval om Saksumdals historie, nå med 47 oppmøtte.

2 Tillitsvalgte 2022

Etter årsmøtet 2022 har disse hatt årsmøtevalgte verv:

Leder:	Grethe Borgen (2022-2023)
Styremedlemmer:	Mikael Finsveen (2022-2023) Anette Røsjorde (2022-2023) Aud Hulberg (2021-2022) Eystein Brandt (2021-2022) Ragnhild Hjelle Carlson (2021-2022)
Varamedlemmer:	Per Prestrud (2022) Tove Pauline Bakken (2022)
Andre tillitsvalgte (alle valgt for 1 år):	
Revisor:	Per Erik Engebretsen (2022)
Vararevisor:	Anne Karin Lunke (2022)
Valgkomité:	Eldrid Vasslid, Terje Holen og Inger Elisabeth Fryjordet

Styret har i 2022 hatt 8 styremøter og behandlet 55 saker. Alle styremøtene ble avholdt fysisk på Leseriet i Lillehammer Bibliotek, ingen digitale møter i 2022. Styret konstituerte seg selv etter årsmøtet med følgende rollefordeling: nestleder Mikael Finsveen, kasserer Eystein Brandt, sekretær Anette Audenhus Røsjorde.

3 Bøker, medlemsblad med mer

Lansering og salg av årbok 41 skjedde på Kirkesenteret 6.november. Geir Linberg presenterte årboka og Asbjørn Svarstad kåserte over livet i Brøggers guttekor, som er en av hovedsakene i årets bok. Ellers inneholder boka mange artikler om fisking, krigstid og flere livshistorier. Det var over 100 tilstede og Brøggers guttekor, nå i 60-70-årene, sang julekantaten.

Medlemsbladet Nytt om gammelt ble sendt ut til medlemmene tre ganger i løpet av 2022. Her formidles informasjon om historielagets aktiviteter, turer og andre prosjekter i lagets regi samt årsmøtepapirer.

En revidert og utvidet utgave av Vandreboka er under arbeid. (Den forrige kom i 1991 og har vært utsolgt lenge) Ådne Norheim, Ivar Olstad, Øyvind Nyfløt og Grethe Borgen leder dette arbeidet, der mange lokalkjente bidrar med sine turer. Einar Sigstad leverer tegninger til nye turer.

Vi har støttet andre lokalhistoriske bøker med en pengegave: Biografien om Blüthner-flygelet som har stått i Kulturhuset Banken og Brynjulf Handgaards bok om Gutteoppvekst på 60-tallet.

Vi har fått en minnegave etter Svein Jøran Eng som døde 18/7-2020. Nå blir det satt opp en benk med minneplate på stien opp langs Mesnaelva.

Ei gammel fiskebu fra Hageroa er nå flytta til Vingrom. Anne Jansen Backsæther har skrevet en artikkel om Mjøsfisket i siste årbok.

4 Representasjon

Grethe Borgen og Tove Bakken deltok på årsmøtet til Gudbrandsdal historielag på Hundorp 15.mai. Eystein Brandt og Grethe Borgen deltok på en samling for lokale historielags-styrer i Veldre 2.oktober.

Per Prestrud, Aud Hulberg og Grethe Borgen deltok med egen stand på Fåbergdagen 3.september. Terje Holen representerte historielaget på Maihaugens bureiserdag 19.juni.

Grethe Borgen er med fra historielaget i Lillehammer kommunes jubileumskomite fram til 200-års-jubileet i 2027.

Som tidligere år, var vi også i år med på Maihaugens julemarked 26. og 27. november.

Grethe Borgen skrev minneord i GD og deltok fra historielagets styre i æresmedlem Ole H.

Rønningens begravelse 26.januar.

Grethe Borgen var guide for ei gruppe som ønsket seg en dag med en lokalhistoriker 7. juli.

5 Turer

28. mai hadde 52 reiselystne deltagere en fin tur til Hamar og Domkirkeodden. Fin omvisning i Glassbygget med en "syngende guide". Per-Øivind Sandberg ble med oss videre som guide, og turen gikk til Atlungstad Brenneri, hvor vi fikk en interessant omvisning. Atlungstad er Norges eldste brenneri i drift, det ble etablert i 1885.

Søndag 21. august 2022 var det medlemstur til Dampenhytta. Turen ble gjennomført i pent sensommervær. Vi var 19 personer som startet fra parkeringen ved Sjøsetervegen ned til brua over Øvstdalsfossen, med Mikael Finsveen som lokal guide. Vi fortsatte mot Dampenhytta på T-merket sti på vestsida av Mesnaelva. Underveis ble vi invitert inn på tunet hos Alice Odland. Hun fortalte om hytta som familien overtok på 1950-tallet. Turen gikk videre til Dampenhytta ved Maurfossen. Der benket vi oss med kaffe og niste ved langbordet ute. Tilsynsmann Norodd Bakkeberg hadde åpnet hytta og lagt ut noen av gjenstandene som er dokumentert. Han orienterte om hytta og restaurerings- og dokumentasjonsarbeidet som er gjort.

Begge disse turene er omtalt i oktoberutgaven av Nytt om Gammelt.

6 Lokalhistoriske seminar

26/1: Ådne Norheim: Brannhistorie

2/3: Annar Holm: Et øyenvitne til krigsutbruddet

16/3: Magnhild Apeland: Lillehammer-jødene

5/10: Trond Feiring: Skolehistoria for Fåberg

19/10: Tore Pryser: Kai Holst

9/11: Marit Hosar: Skeiv historie i arkivene (i samarbeid med arkivdagen)

23/11. Brynjulf Handgaard: Gutteoppvekst på Lillehammer

Gjennomsnittlig 60 tilhørere var til stede på hvert foredrag.

7 Internett og Facebook

Historielaget har en internettside som til enhver tid er oppdatert med nyheter, arrangementer, bokutvalg, bokpriser, lederkommentarer, lagsdokumenter, medlemsbladet «Nytt om gammelt» mv. Adressen til hjemmesida er <https://www.faberghistorielag.no>.

Historielaget har også en åpen facebook-gruppe, Fåberg og Lillehammer historielag, med ca. 600 følgere. Anette Røsjorde og Torstein Hernes har hatt ansvaret for at henvendelser fra medlemmer og andre blir fulgt opp og at siden til enhver tid er oppdatert. I tillegg har fotogruppa en egen facebook-gruppe, Fåberg og Lillehammer historielag Fotogruppe.

8 Fotogruppa

Fotogruppa har i 2022 arbeidet videre med innhenting av gamle bilder fra Fåberg og Lillehammer. Bildene systematiseres, kvalitetssikres, skannes og lagres digitalt i bilde- og arkiveringsprogrammet «Omeke». Bildene vil være tilgjengelige for alle ved å gå inn på historielagets hjemmeside under menyen «Historielagets fotodatabase». Siden oppstarten i 2017 har historielaget fått tilgang til gamle bilder/bildesamlinger/postkort fra 21 eiere. Dette omfatter rundt 1 000 bilder.

Fotogruppa har nå innledet et samarbeid med fotoavdelingen på Maihaugen. Hensikten med samarbeidet er at Maihaugen, som en profesjonell aktør, tar seg av skanning og lagring/oppbevaring på en sikker og fototeknisk korrekt måte. Bildene vil bli tilgjengelige i Digitalt museum. Historielaget vil ha fri tilgang og alle bruksrettigheter til materialet. Fotogruppa vil heretter i større grad kunne konsentrere seg om arbeidet med å innhente bilder, sortere og kvalitetssikre disse og sikre historikk i tilknytning til tidfesting, personopplysninger (navn og fødselsår), sted/område, aktivitetsbeskrivelse mv. I løpet av første halvdel av 2023 vil det bli etablert avtaler og rutiner som sikrer at samarbeidet fungerer optimalt til beste for begge parter.

Fotogruppa vil ha mer gammelt bildemateriale, så dere som har gamle bilder liggende, ta kontakt med historielaget.

9 Fåberg og Mesna kulturstier

Fåberg kultursti: Også i 2022 har det vært stor aktivitet langs Fåberg kultursti. Det har ikke vært avholdt fellesdugnader i sommer, men det er en betydelig arbeidsinnsats grunneierne utfører på egen eiendom med kantslått, grasklipping og motorsagarbeid. Det er et eget styre for kulturstien med Rune Hausstätter som styreleder.

Mesna Kultursti: Dette er et samarbeid mellom begge Rotary-klubbene i Lillehammer og Fåberg og Lillehammer historielag. Dugnad og opprydding gjennomføres to ganger i året. Det jobbes kontinuerlig med planene om oppgradering av traseen langs nedre del av kulturstien. Det er bl.a. bestilt to nye benker, der en av dem er innkjøpt av midler fra minnegaven etter Svein Jøran Eng.

10 Dampenhytta

Dampenhytta er den eneste faste eiendommen historielaget eier, og er av de første hyttene som ble oppført langs Mesnaelva. Den ble bygd rundt 1840, og overdradd fra Norman-familien til historielaget i 2009. I 2022 ble det utført et omfattende arbeid på hytta, det ble lagt nytt tak og montert nye vindskier og vannbrett. Dette var helt nødvendig for at hytta med inventar og diverse redskaper skulle kunne bevares. For at arbeidet skulle bli utført på en ordentlig og kulturhistorisk korrekt måte, ble tømmerlinja ved Lillehammer Videregående skole, avdeling nord, med lærer Jens Martin Holme i spissen, engasjert til jobben. Resultatet ble utmerket, og historielaget sender en stor takk til Jens Martin og hans medhjelpere. Vi har også fått plombert piperøret i hytta, ovnen kan ikke brukes, og vi sparer feieavgift. Det er også blitt satt opp informasjonstavle med QR kode samt skilt som viser at hytta er historielagets eiendom.

11 Krigsgravgruppa

Gruppa består i dag av Jostein Valved, Ole Rønning, Nina Grøseth Skurdal, Arne Lorang Ellingsen (Forsvaret/CBA) og Fred Vidar Berntsen (Forsvarsbygg). Gruppa har jobbet siden 2011/2012 med å finne navn på alle 954 som ligger begravet på den russiske krigskirkegården på Jørstadmoen, og få navnene opp på en tavle. Falstadsenteret har gjennomført et stort arbeid for å verifisere informasjonen om menneskene som ligger gravlagt. Det viser seg at det er mennesker med flere ulike nasjonaliteter som ligger begravet på kirkegården. Oppdragsgiver for prosjektet er Krigsgravtjenesten i Kulturdepartementet. Målet er at prosjektet er gjennomført ila sommeren 2023.

12 Stedsnavnskartfesting

Arbeidet gikk et skritt videre, og metode for registreringen er nå valgt, og vi mener arbeidet nå kan gjøres kun en gang og med god nok kvalitet. I samarbeid med Lillehammer kommune er det testet å laste informasjonen opp på internett, i et digitalt kart. Kartene for Rudsbygd er i stort ferdigregistrert i excel, områdene vest og øst for Mjøsa i gamle Fåberg gjenstår. Det finnes ikke gamle registreringer for gamle Lillehammer kommune, vi har kun for gamle Fåberg kommune.

13 Medlemmer

Ved utgangen av 2022 hadde Fåberg og Lillehammer historielag:

- Æresmedlemmene Jon Thorsrud og Richard Fauskrud. Æresmedlem Ole H Rønningen gikk bort i 2022.
- 172 enkeltmedlemmer (301 ved utgangen av 2021)
- 212 familiemedlemskap (135 ved utgangen av 2021)

Til sammen 386 medlemmer (403 ved utgangen av 2021). Nye medlemmer innmeldt i slutten av 2022 er ikke krevd for 2022-kontingent, og tas med i medlemsstatistikken fra årsskiftet.

Grethe Borgen

Mikael Finsveen

Anette Røsjorde

Per Prestrud

Eystein Brandt

Aud Hulberg

Ragnhild Hjelle Carlson

Tove Pauline Bakken

